

Bài viết dành riêng cho các bạn cao niên

Người Việt nam chúng ta vào năm 2011 lúc này đã lên tới con số trên 90 triệu người, nếu không có số trên 3.5 triệu người không người. Trong số này, thì giới cao niên tính tới tuổi 60 trở lên, cũng phải đến khoảng trên dưới 20 triệu người. Vì là một người đã đi vào cái tuổi “thất thập cổ lai hy” với cuộc đời ba chìm bảy nổi cũng nhiều rồi, nên tôi xin được chia sẻ với các bạn cao niên một số kinh nghiệm và suy nghĩ của mình.

Trước hết, là chuyện các bạn đã đi vào cái tuổi cao niên này, thì hầu hết không còn phải quá bận tâm lo lắng gì về sinh kế nữa, các bạn khi phải đi phó với cái chuyện “cơm áo gạo tiền” cho bản thân cũng như cho gia đình nữa rồi. Cụ Nguyễn Công Trứ xưa kia đã từng phát biểu rõ ràng về cái chuyện thoát khỏi cái nọ này đi với cuộc đời, có thể như câu: “Nàng bưng trang trống tay reo”. Và có thể thấy, chúng ta có thể yên tâm đi mà vui hưởng cái thú an nhàn, đó là cái quyên chúng ta được tự do “sống theo sở thích riêng của chính mình”, khi cần phải lo chuyện về bạn bè chỉ như lúc còn đi vào cái thời trai trẻ nữa.

Tôi rất tâm đắc với lời khuyên trong bài thơ “Desiderata” nổi tiếng của M vào cuối thế kỷ niên 1960 gần đây, câu đó nguyên văn có 4 chữ như sau : “ Be gentle with yourself “ (Bènh hễnh nhữ nhữ lữ ch sữ vữ i chính mình). Quê thữ t vữ y, nữ u ta không nữ ng nhữ , lữ ch sữ vữ i chính bữ n thân mình, thì ai mữ i là ngữ i lo lữ ng chăm sóc chu đáo cho ta đây? Vữ phữ ng đi n thữ chữ t, con ngữ i chúng ta đữ u không thoát đữ c cái quá trình lão hóa, nhữ ngữ i xữ a đã tữ ng phát biữ u thữ t ngữ n gữ n qua các giai đữ an : “Sinh – Lão - Bữ nh - Tữ ”. ữ tuữ i cao niên, chúng ta đữ u mữ c phữ i bữ nh này, tữ t nữ khiữ n cho cữ thữ mữ i ngày mữ t sa sút yữ u kém đi. Ta không còn ăn ngon, không còn ngữ yên nhữ ữ vào cái thữ i thanh niên trai trữ nữ a. Nhữ ng bù lữ i, ta lữ i có đữ i sữ ng tình cữ m và tình thữ n chín chữ n phong phú hữ n, có thái đữ bình thữ n, quân bình hữ n trữ c nhữ ng xáo trữ n bữ t ngữ cữ a thữ i cuữ c, trữ c nhữ ng sữ xữ o trá phữ phàng cữ a nhân thữ .

Từ ít lâu nay, phong trào tữ p thữ đữ c đữ ng sinh, luyữ n tữ p thiữ n đữ nh đã phát triữ n rữ t mữ nh mữ , lữ cuữ n đữ c sữ đữ ng ngữ i tham gia. Nhữ vữ y, mà giữ i cao niên có thêm đữ c đữ u kiữ n thuữ n lữ i đữ làm tăng thêm phữ m chữ t cho cuữ c sữ ng cữ a mình (quality of life). Vữ i sữ phát triữ n vữ kinh tữ và sữ tiữ n bữ vữ y hữ c, tuữ i thữ cữ a con ngữ i mữ i ngày mữ t cao hữ n, vữ i đữ i sữ ng thêm nhiữ u tiữ n nghi thữ ai mái. Đây rõ rữ t là mữ t đữ u thữ t tữ đữ p, đữ c biữ t cho lữ p ngữ i lữ n tuữ i chúng ta vữ y.

Vữ n đữ tôi muữ n trình bày tữ p theo ữ đây, đó chính là viữ c chúng ta phữ i làm sao thữ c hiữ n đữ c cái khữ u hiữ u “Sữ ng lâu và sữ ng có ích”. Bí quyữ t đữ sữ ng lâu cữ 80 – 90 tuữ i, thì nhiữ u ngữ i trong chúng ta đữ u đã nữ m bữ t đữ c, và áp đữ ng không mữ y khó khăn trong đữ u kiữ n sinh hữ at bình thữ ng ữ xữ hữ i các quữ c gia tân tiữ n ngày nay vào thữ kữ XXI. Nhữ vữ y, thiữ t nghĩ ta khữ i cữ n phữ i dài dòng bàn lữ n vữ khĩa cữ nh này nữ a. Vì thữ , chữ còn lữ i vữ n đữ là “Làm sao cho cuữ c sữ ng cữ a mữ i ngữ i chúng ta thữ t sữ có ích lữ i cho bữ n thân mình, cũng nhữ cho gia đữnh và cho cữ nhân quữ n xữ hữ i nữ a ? “ Đó là lý do ngày nay, ngữ i ta hay trao đữ i thữ o lữ n vữ i nhau vữ chuyữ n phữ i làm cách nào đữ mà thữ c hiữ n cho đữ c “ mữ t cuữ c sữ ng có ý nghĩa “ (a meaningful life). Ta sữ bàn thữ o vữ mữ c này vữ i các chỉ tiữ t sau đây :

1 – Rút kinh nghiữ m cữ a cha ông chúng ta ngày trữ c.

* Vun đữ p cho dòng tữ c – Sau khi xây đữ ng vữ ng chữ c cho gia đữnh riềng cữ a mình, vữ i lữ con đã trữ ng thành chữ ng chữ c và tữ lữ p đữ c rữ i, thì các cữ xữ a lữ i mữ rữ ng sữ quan tâm và chăm sóc cho cữ dòng tữ c cữ a mình gữ m nhiữ u gia đữnh có cùng chung mữ t nguữ n gữ c huyữ t thữ ng. Nhữ dân gian thữ ng nử i : “ Mữ t giữ t máu đào hữ n ao nữ c lữ ”, tữ c là bà con dù là hữ hàng đã xa mữ y đữ i rữ i, thì vữ n còn phữ i gữ n bó liên kữ t vữ i nhau, hữ n là đữ i vữ i “ ngữ i đữ ng nữ c lữ ” mà không có liên hữ thân tữ c gì vữ i mình.

Viữ c này trong xữ hữ i chuyên vữ nông nghiữ p vữ i làng xữ đữ c quây khu bao bữ c bữ i lữ tre xanh thữ i xữ a, thì thữ t là đữ dàng thuữ n lữ i. Nhữ ng ngày nay, vữ i tình hình kinh tữ phát triữ n và

đô thị hóa phát triển, thì ngay con cháu trong cùng một gia đình cũng phải sinh sống phân tán lang thang khắp nơi, nói gì đến bà con họ mà trong thân tộc. Tuy vậy, với phương tiện thông tin đa dạng như điện thoại và nhất là với internet, thì ta vẫn có thể liên lạc giao tiếp với nhau một cách đa dạng mau lẹ khắp thế giới, dù là khoảng cách địa lý có xa xôi trở ngại đến mấy đi nữa.

Tôi chỉ trông mong rằng ta không nên bắt chước theo người Âu Mỹ vốn quá thiên về lợi ích cá nhân ích kỷ hẹp hòi, mà xem như tình cảm thân thương gắn bó trong cùng một dòng tộc, dù đó là anh chị em bà con gần gũi vài ba đời, như là họ ai “second, third cousin” v.v... Lợi ích, các gia đình sinh sống tại Mỹ thì thường có căn nhà riêng rãi, nên đâu có thể chấp nhận như người Hợp Phố Thân Tộc với số tham dự của 50 – 100 người một cách đa dạng. Nhưng cuộc gặp gỡ này chính là các dịp làm hâm nóng lại cái tình nghĩa sâu đậm trong dòng họ, tạo cơ hội cho họ con họ cháu gần gũi thân mật gắn bó với nhau và cùng biết đến công lao khó nhọc vất vả của tổ tiên trong việc vun đắp xây dựng cho dòng tộc. Và từ đó mà các cháu sẽ tìm cách thể hiện đức tâm lòng biết ơn đối với ông bà, như dân gian vẫn thường nói : “Uống nước nhớ nguồn”.

* Việc thăm bâng họ tộc gia (Home visit = Vãng gia) – Các công xã thường lui tới nhà nhau và lợi ích đó có tuôn, có thác. Các công xã ai mách chuyện trò trao đổi với nhau về đời sống tài, nhất là uống rượu, nhậu trà, ngâm thơ bình văn, rồi luồn bàn chuyện thời thế với các bạn họ tộc để chia sẻ.

Như công Tam Nguyên Yên Đổ Nguyễn Khuyên có bài thơ tặng bạn với giọng văn thơ là trào phúng ngộ nghĩnh, mô tả cảnh nhà cửa vắng vẻ đến nỗi heo heo, nhưng vẫn sẵn sàng tiếp đón khách đến chơi nhà qua câu kết thơ là tự nhiên đến mức : “bác đến chơi đây, ta với ta”. Ngày nay, chúng ta sống ngoài đời càng có điều kiện thuận lợi để tiếp đãi bạn bè thì bạn bè phương diện thăm viếng chuyện trò, thì bày tâm sự. Nhất là với phương tiện chuyên chở đa dạng mau lẹ, với tiện nghi thời đại mách, ta càng dễ dàng hơn như chuyện đi xa, kể cả tới các châu lục khác để chia sẻ cái niềm vui thú hạnh phúc với bạn họ tộc thân thương.

Người xưa vẫn hay nói : “Có bạn thì phương xa tới, đó chăng phải là niềm vui thú sao?” (dịch từ nguyên văn chữ Hán : Hữu bạn thì phương xa tới, bất diệc lạc hồ ?) Bạn thân tôi, trong mấy năm gần đây, thì tôi đã đi hết vài chục vòng khắp lục địa nước Mỹ để thăm viếng gặp gỡ với bà con, bạn bè, kể cả với các bạn người Mỹ. Đi tới đâu, tôi cũng nhận được sự tiếp đón thân ái nồng quý trọng của các bạn, và tôi đã viết nhiều bài ký sự về các chuyện đi đây thú vị với nhiều kỷ niệm đẹp đẽ hạnh phúc này.

2 - Tôi đang nhận thu nhập trong thời đại Internet ngày nay.

Xã hội văn minh vào thế kỷ XXI ngày nay hiện cung cấp cho chúng ta rất nhiều điều kiện thuận lợi tiên nghi để thị trường sáng kiến của mọi người. Các thông tin việc thông tin trao đổi với nhau trên mạng internet thông tin toàn cầu internet, nhờ đó mà ta có thể liên lạc chuyên trò chuyện xuyên với nhau một cách thật dễ dàng mau lẹ thật ái ái, không hề gây phiền hà với ai, mà lại gần như cũng không tốn phí gì cả. Và cũng nhờ internet, mà chúng ta có thể truy cập được nhiều thông tin, kiến thức cập nhật với tình hình phát triển cao độ trong thế giới văn minh hiện đại, giúp ta thích nghi với sự sống tiến bộ ngày nay.

Nhờ sự phát triển internet mà năng suất lao động của ta mỗi ngày càng tăng lên cao, giúp ta không phải tốn công sức nhận được với thật xác là bao nhiêu, mà vẫn đạt được nhiều thành quả điều kiện của sự sáng tạo và của sự kết hợp hành động chung với nhiều bạn khác sinh sống biết lập cách xa chúng ta của vòng trái đất, hay từ các châu lục xa xôi. Nhờ các nhân xưa kia tôi nói : “Mình thì dùng sức, người thì dùng óc”, người làm tuấn sức khỏe yếu kém rồi, thì cần phải tìm ra những phương thức hành động như ngành nhân tố, mà vẫn đạt được kết quả tốt đẹp mong muốn. Vì thế, ta cần phải tìm cách tận dụng những tiến bộ với nhiều mặt ngày nay, giúp có thể thực hiện lợi ích sinh hoạt cũng như hành động thực ngày của ta sao cho gần gũi, êm thắm mà vẫn đạt được năng suất tối ưu.

3 – Hơn chức hoạt động trong phạm vi yếm trị mà thôi.

Người làm tuấn chúng ta thực có nhiều kinh nghiệm thực trị, nên có thể giúp ích rất tốt cho lập người trẻ với năng lực hăng hái nhiệt tình. Vì thế cách thức tốt nhất là chúng ta nên nhận chức vai trò của mình để nên hoạt động chung một trong lãnh vực “yếm trị” (supporting role) cho các dự án do giới con cháu mình chủ yếu để tránh trách nhiệm. Cũng như ta không còn sự lệ thuộc theo đuổi những công trình có quy mô thực kỷ với đòi hỏi sự năng lực tháo vát và kiên trì chịu đựng, mà chủ yếu lập người trẻ mới có thể ra tay đáng đáng. Nhờ vậy, ta phải biết khiêm tốn ở khu vực, để những bậc cho thật trẻ trẻ xông pha khai phá triển khai mọi việc rất bao la hiện.

Có thể nói vai trò của chúng ta cũng giống như việc ông bà chăm sóc phụ giúp cho cha mẹ của lũ cháu nội cháu ngoại, mà người làm gọi là “babysitting”, vào những lúc con cái chúng ta bận rộn, nên phải cậy nhờ đến ông bà giúp đỡ một tay. Thì các dự án do lập người trẻ đưa ra, đó là trách nhiệm chính yếu của họ, chủ yếu lập người cao niên chúng ta chủ đóng vai trò trợ lực phụ giúp phần nào mà thôi, ta không nên quá nóng sốt mà bao biện làm hỏng mọi chuyện thay thế cho họ được.

Mà nói là công việc chủ có tính cách phụ giúp yếm trị, thế nhưng xem ra cũng khá bận rộn đấy. Các thông tin bản thân tôi, thì lúc nào tôi cũng được nhiều đoàn thể, thực hiện hiệp hội trao phó cho việc này chuyên nòng mà làm hoài hoài, chủ nghĩ khi rảnh rỗi đâu. Tuy vậy, vì chủ đóng vai trò phụ lực, nên tôi không phải lo lắng để phó đến nỗi phải bận rộn, căng thẳng thực kinh (stressed) như lúc mình phải đóng vai trò chủ chốt để điều hành công việc.

Việc tìm người, người tìm việc

Tác Giả: LS.Đoàn Thanh Liêm

Thứ Sáu, 17 Tháng 6 Năm 2011 22:05

Như nhận được của bài viết “ Việc tìm người – Người tìm việc” có thể nói ra, tôi muốn nói là gì? Cao niên chúng ta vẫn có nhu cầu việc để làm, khi nào cho cuộc sống tuy luôn bận rộn, nhưng lại rất có ý nghĩa cao đẹp, phong phú viên mãn, vì nó đem lại những lợi ích cả thể tích cả cho bản thân mình người chúng ta, cũng như cho toàn thể nhân quần xã hội. Muốn là chúng ta luôn giữ được cái thái độ thanh thản, bình tĩnh với vai trò khiêm tốn là chủ phạm lạc ý m trở cho thể họ trở mình là nòng cốt của việc xây dựng và đi vào hành xã hội hiện nay mà thôi./

California, Tháng ng tu n tháng Sáu 2011

LS.Đoàn Thanh Liêm